

Załącznik do Uchwały Nr VII/42/2011

Rady Miejskiej w Skalbmierzu  
z dnia 16 czerwca 2011r.



**SKALBMIERZ**

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA  
PRZEMOCY W RODZINIE  
NA LATA 2011 - 2013**

# I. WSTĘP

Literatura socjologiczna wprowadza wiele definicji rodziny. Wszystkie one faktycznie sprowadzają się do określenia rodziny jako małej grupy społecznej, grupy niezastąpionej, stanowiącej załączek szerszej społeczności. Rodzina jest podstawowym elementem struktury społecznej. Rodzina jest niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Ważną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

**Przemoc w rodzinie** – zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy o z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

## **Rodzaje przemocy:**

- Przemoc fizyczna - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.
- Przemoc psychiczna - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej,

izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.

- Przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
- Przemoc ekonomiczna - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

Na terenie Gminy Skalbmierz przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

W ostatnim okresie, coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne – spowodowały zmiany świadomości społecznej i z jednej strony – większej gotowości ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej – wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

## **II. WPROWADZENIE**

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powstał w oparciu o diagnozę środowiska przedstawioną w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skalbmierz na lata 2008-2013. Założenia programu są zgodne z misją samorządu lokalnego w sprawie rozwiązywania problemów społecznych. Program został przygotowany w oparciu o cele strategiczne i szczegółowe zawarte w strategii. Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 ze zm.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493).

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 ze zm.).

### **III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE SKALBMIERZ**

Z danych ewidencji ludności (stan na 31.12.2010 r.) wynika, że w Gminie Skalbmierz zamieszkuje 7000 mieszkańców, z czego 3690 stanowią kobiety.

Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym.

Z danych Komendy Policji w Skalbmierzu

wynika, że z każdym rokiem wzrasta liczba przeprowadzanych interwencji domowych w związku z przemocą. W 2009 roku przeprowadzono 12 interwencji domowych.

Wśród podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej w 2010 roku jedną rodzinę objęto pomocą z uwagi na występującą przemoc, w 2010 roku

wsparcia z tego tytułu udzielono trzem rodzinom a w I kwartale 2011 roku ośmiu rodzinom

W rejestrach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2009 roku figurowało 19, w 2010 roku – 19 osób, a w I kwartale 2011 roku – 5 osób zgłoszonych przez policję, prokuraturę oraz inne osoby celem rozpoczęcia procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu.

Osoby, które przynajmniej raz doświadczyły przemocy w rodzinie – niezależnie od tego, jaką przybierała ona formę – to częściej kobiety. Spożywanie alkoholu ma duży wpływ na występowanie przemocy w rodzinach.

## IV. PROGRAM

### ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy.
2. Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy.
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

### CEL GŁÓWNY PROGRAMU

**Zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc.**

### CELE SZCZEGÓŁOWE I ZADANIA

#### **I. Koordynacja działań pomocowych lokalnych podmiotów**

Zadanie 1:

***Działania Interdyscyplinarnego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie***

Cel działania zespołu:

szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

Zadania zespołu:

- \_ kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- \_ przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- \_ wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania,
- \_ kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów,
- \_ monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi,
- \_ zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”,
- \_ gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej,
- \_ analiza wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy,
- \_ występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba porad udzielonych ofiarom przemocy,
- b) liczba sprawców przemocy objętych działaniami terapeutycznymi,
- c) liczba rodzin objętych działaniami pomocowymi.

## **V. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego**

Zadanie 1:

### ***Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym***

Cel realizacji zadania:

Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców Gminy na temat przemocy domowej

Realizacja zadania:

- 1) utworzenie gablot informacyjnych w Urzędzie Miasta, Ośrodku Pomocy Społecznej, Komisariacie Policji, szkołach i placówkach opieki zdrowotnej oraz systematyczne aktualizowanie umieszczonych tam informacji,
- 2) rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- 3) publikowanie w Biuletynie Informacyjnym informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
- 4) rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych,
- 5) udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba utworzonych gablot informacyjnych,
- b) ilość rozpowszechnionych materiałów o charakterze informacyjno edukacyjnym,
- c) liczba publikacji w Biuletynie Informacyjnym,
- d) liczba zrealizowanych form aktywnego spędzania czasu wolnego,
- e) liczba udzielonych porad psychologicznych i prawnych,
- f) ilość przeprowadzonych terapii.

## **VI. Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup**

### **zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie**

Zadanie 1:

#### ***Udział osób i grup zawodowych w specjalistycznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy***

Cel realizacji zadania:

- Podniesienie poziomu wiedzy różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy.
- Profesjonalne przygotowanie poszczególnych grup do realizacji działań pomocowych.

Realizacja zadania:



- 1) gromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych dotyczących zjawiska przemocy domowej,
- 2) pozyskiwanie różnych ofert szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy,
- 3) finansowanie udziału w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej.

Wskaźniki realizacji celu:

- a) liczba przeszkolonych osób,
- b) ilość sfinansowanych szkoleń

#### REALIZATORZY PROGRAMU

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu we współpracy z:

- samorządem lokalnym,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skalbmierzu,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej,
- sołectwami,
- szkołą,
- policją,
- sądem,
- organizacjami pozarządowymi i kościołem

#### OCZEKIWANE EFEKTY PROGRAMU

- 1) systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy w rodzinie,
- 3) podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie;
- 4) zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 5) zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie,
- 6) zmniejszenie skutków psychologicznych wynikających z przemocy,
- 7) zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy,
- 8) nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte bądź zagrożone zjawiskiem przemocy domowej.